

**Sprawozdanie merytoryczne
Fundacji Archeologia Fotografii**

2018

Sprawozdanie merytoryczne

Fundacja Archeologia Fotografii, 2018

- 1. Fundacja Archeologia Fotografii**
- 2. Zarejestrowana: ul. Filtrowa 77/82 Warszawa 02-032**
- 3. Siedziba: ul. Chłodna 20, 00-890 Warszawa**
- 4. Nr KRS: 0000309776**
- 5. REGON: 141511240**
- 6. Zarząd: Karolina Puchała-Rojek – prezeska,
Marta Szymańska - wiceprezeska, Marta Przybyło-Ibadullajev
- wiceprezeska**

Zespół fundacji:

Jan Anderman, Anna Hornik, Ewa Jadacka, Maciej Turczyniak

Stała współpraca:

Steinke Communications (promocja i PR),

Mateusz Wierzbicki / Willow Service (montaż i realizacja wystaw)

Aleksandra Szymczyk (tłumaczenia)

I. Szczegółowy opis realizacji celów statutowych:

I. Działalność wystawiennicza:

I.a. wystawy w siedzibie Fundacji, ul.Chłodna 20

a) “Mniej/ WIĘCEJ. Fotografie z archiwum Marka Piaseckiego”

wystawa czynna: 19.01-31.01.2018

Wernisaż: 18 stycznia, godzina 18.00

Czternaście osób, wyłonionych w ramach otwartego naboru Towarzystwa “ę” i FAF, brało udział w warsztatach, których celem było stworzenie profesjonalnej wystawy fotograficznej. Spotkania dotyczyły archiwum fotografii Marka Piaseckiego – fotografa, rzeźbiarza i malarza związanego w latach 50. i 60. ze środowiskami artystycznymi Warszawy i Krakowa. Efektem tej współpracy była wystawa, której głównym tematem była wielość odnosząca się zarówno do samej twórczości Piaseckiego (tematów, estetyk, gatunków), jak i formy powstawania wystawy oraz wykorzystania punktów widzenia, które zderzały się w zespołowej pracy kuratorskiej. Przez kolejne części wystawy przeprowadzą pytania, które narodziły się w trakcie pracy kuratorskiej. Grupa kuratorów przygląda się kwestiom statusu fotografii w archiwum, niepokojącej estetyki, obserwacji codzienności i tożsamości twórcy.

zespół kuratorski: Michał Czarnecki, Magdalena Gaładyk, Wanda Janakiewicz, Dominika Jaruga, Tomasz Kaczorowski, Szymon Karpiński, Joanna Kostana, Michał Kotowski, Radosław Kowalik, Agnieszka Pajęczkowska, Alina Rudnicka, Joanna Sosnowska, Justyna Szybińska, Zofia Zwierzchowska-Hajnosz
prowadząca zespół: Agnieszka Pajęczkowska

b) Love Story. Fotografie z archiwum Anny i Krystiana Jarnuszkiewiczów

kuratorzy: Patrick Komorowski, Gunia Nowik

Wystawa czynna: : 23.02.2018-6.04.2018

Wernisaż: 22.02.2018, godzina 18.00

Organizatorzy: Fundacja Archeologia Fotografii, Fundacja Pola Magnetyczne

Anna i Krystian Jarnuszkiewicz poznali się w 1952 roku, we wrocławskiej Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych. Ona była na wydziale malarstwa, on rzeźby. Po zakończeniu studiów żyli razem i tworzyli, nawet jeśli czasem oddzielnie, to w ciągłej bliskości, przez ponad pięćdziesiąt lat – aż do śmierci Krystiana w 2016 roku. Okoliczności te stanowią krajobraz ich wspólnej podróży i to w jej kontekście należy patrzeć na obszerny wybór zdjęć ukazujący ich dorobek na wystawie Love Story.

Prezentowane tu fotografie nie zawierają wszystkich aspektów ich aktywności, pomijają między innymi rysunki, stanowiące z czasem dla Anny Jarnuszkiewicz najpełniejszą formę wypowiedzi artystycznej. Love Story skupia się na realizacjach przestrzennych: rzeźbach, scenografiach i pomnikach – a więc na takich formach twórczości, w ukazywaniu i dokumentowaniu których język fotografii zdaje się wybrzmiewać najpełniej. W tej relacji czasem dodaje - pokazując widzom, jak można patrzeć na rzeźbę w przestrzeni publicznej (najczęściej skarpy wiślanej, w okolicach nowomiejskiej pracowni Jarnuszkiewiczów), monumentalizując ją czy przekształcając. Ale też zabiera – doznanie właściwej skali, szum wiatru,

zapach kwitnących drzew, ciepło promieni słońca, przeszywający mróz warszawskiej zimy.

Czy jednak fotografie te można zaliczyć do dorobku Anny i Krystiana Jarnuszkiewiczów jako takiego? Czy to pytanie jest w ogóle stosowne wobec ich twórczości?

Archiwa fotograficzne artystów wywołują u tych, którzy się z nimi stykają, pewnego rodzaju pożądanie, podniecenie oka i umysłu. Tym bardziej, że w tym wypadku artyści są nie tylko autorami realizacji widocznych na zdjęciach ale też autorami samych fotografii. Te zdjęcia, w kilku przypadkach ukazujące przebieg procesu twórczego towarzyszącego poszukiwaniom form rzeźbiarskich, zostały wykonane do ich własnego użytku, w tajemnicy „pracowni” i nigdy nie były publikowane czy wystawiane. W tak obszerny sposób są dziś po raz pierwszy prezentowane publicznie.

Wymiar doświadczenia voyeryzmu w cnotliwej wersji wobec tego archiwum oddają dwie instalacje fotograficzne Nicolasa GrosPierre’a Uprzestrzennienie archiwum fotograficznego Anny i Krystiana Jarnuszkiewiczów. Widzowie, ze wzrokiem przykutym do otworu skrzyni z projekcją fotografii, mogą odczuć niemal cielesnie fascynację wobec obrazu, „aprobatę życia aż do śmierci”(za: G. Bataille’em). Patrzący uznają to, co jest im dalekie za bliskie, pozostając przy tym w nieprzekraczalnym dystansie. Rzeźb, scenografii i pomników doświadczają w sposób zapośredniczony. Wielu z nich dziś nie można doznać czasoprzestrzennie, ponieważ uległy zniszczeniu, krajobraz w którym zostały umieszczone nie istnieje, scenografie zdemontowano, a pomników, często prekursorskich, nie zrealizowano – pozostały tylko ich fotograficzne reprodukcje. Tajemnica, jak miłość tych dwojga artystów, wydaje się nie ustępować.

Digitalizacja archiwum Anny i Krystiana Jarnuszkiewiczów współfinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Program wystaw współfinansuje Miasto Stołeczne Warszawa.

fot. Anna Hornik

c) Pole widzenia. Grupa Centrala / Wojciech Zamecznik

Wernisaż: 19 kwietnia, godz. 19.00

Wystawa czynna: 20 kwietnia – 27 maja 2018

Fundacja Archeologia Fotografii w ramach projektu „Żywe archiwa” tym razem do współpracy zaprosiła Grupę Centrala. Należący do niej Małgorzata Kuciewicz i Simone De Iacobiś na co dzień tworzą projekty architektoniczne i artystyczne mające swoje korzenie w XX-wiecznej awangardzie. Z perspektywy badaczy, projektantów, autorów rekonstrukcji historycznych wystaw spojrzeli na archiwum projektanta, grafika, plakacisty i fotografa Wojciecha Zamecznika. Na ekspozycji w galerii na Chłodnej 20 pokazują nie tylko, jak współczesne było jego myślenie o budowaniu wystaw w latach 60., ale także jak realizacje Zamecznika rezonują z ich własnymi koncepcjami dotyczącymi sztuki kreowania przestrzeni – publicznej, galeryjnej czy ekspozycyjnej.

Na potrzeby wystawy opracowali architekturę powtarzającą rozwiązania z wystawy „Wiek Oświecenia w Polsce” z 1952 roku, którą Zamecznik zaprojektował wspólnie z Maurycym Stryeckim. W tak zaaranżowanej przestrzeni Kuciewicz i De Iacobiś mówią o podstawowych elementach konstruowania wystaw – o choreograficznym wymiarze przestrzeni, anonsie plastycznym, fotofryzie, etelażu i reliefie przestrzennym. Do zobrazowania tych pojęć wybrali projekty, makiety i szkice z archiwum Zamecznika, m.in. projekty Pawilonu Węgla z 1948 roku czy wystawy z Międzynarodowych Targów w Mediolanie z 1958 roku.

Sami o doświadczeniu pracy nad „Polem widzenia” piszą tak:

„Analizując materiały archiwalne dotyczące projektów wystaw autorstwa Wojciecha Zamecznika – realizowanych samodzielnie lub wraz ze współpracownikami – możemy odczytać cały repertuar rozwiązań przestrzennych i plastycznych, które miały wzmacniać „doświadczenie” ekspozycji. „Zamecznikowe” wystawiennictwo eksperymentowało z charakterem przestrzeni, równoważąc jego funkcje informacyjne i estetyczne. Mnożąc środki artystyczne, którymi „atakowała” wystawa, starano się wpływać na poszerzenie zdolności percepcyjnych zwiedzających. Zamecznik, podobnie jak jemu współcześni, za każdym razem chciał uzyskać inną sumę wrażeń, inny charakter całości. „Pole widzenia” rozszerzano dzięki trójwymiarowości oprawy, łączeniu grafiki, fotografii i malarstwa w całość zmieniającą się / doświadczaną w „ruchu” – dzięki przemieszczaniu się widza, a nie, jak często dzisiaj, w oparciu o ruchomość multimedialnych. Dziś możemy domyślać się „fabuły” tych doświadczeń. Próbować zrekonstruować kolejne relacje widz–obiekt, obiekt–oprawa, a przede wszystkim relację widz–widz. Tę ostatnią można obserwować na niektórych z zachowanych zdjęć, ukazujących zwiedzających jako element kompozycji, składową w ruchu. Szczególnie cieszy zestawienie wydobytych z archiwum czarno-białych fotografii dokumentalnych z barwnymi projektami. Pokazane razem pozwalają rekonstruować w wyobraźni wystawy tak, jak projektował je Zamecznik i jak doświadczały ich widzowie – w kolorze. Przedstawiamy nasze odczytania „gramatyki wystaw”, której również to archiwum nas uczy, nasze subiektywne skojarzenia oraz pojęcia, które – wierzymy – warto przywracać”.

Digitalizacja archiwum Wojciecha Zamecznika współfinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Program wystaw współfinansuje Miasto Stołeczne Warszawa.

fot. Anna Hornik

fot. Anna Hornik

d) Marian Musiał, Element krajobrazu

Wystawa czynna: 8 czerwca - 15 lipca 2018

Wernisaż: 07.06.2018, godzina 19:00

Kurator: Jan Anderman

Marian Musiał (1916-2001) przez ponad 50 lat prowadził zakład fotograficzny w Suchedniowie, niewielkim mieście w województwie świętokrzyskim. Przez ten czas uwiecznił kilka pokoleń mieszkańców, poczynając od licznych portretów dzieci, aż po fotografię dokumentującą pogrzeby. Jego przygoda z fotografią zaczęła się, jak często wówczas, od pasji - sam zbudował swój pierwszy aparat. Fotografował jeszcze przed wojną, ale dopiero później, w 1946 roku otworzył swój zakład fotograficzny "Tęcza", przechodząc drogę od pasjonata - amatora do zawodowca - profesjonalisty. Fotografowanie stało się sposobem na utrzymanie w trudnej rzeczywistości powojennej.

W niewielkim miasteczku (obecnie ok. 9 tysięcy mieszkańców) Marian Musiał był jedynym fotografem zawodowym. To sprawiło, że poza fotografią portretową w zbiorze zdjęć Musiała można znaleźć praktycznie każdy aspekt lokalnego życia - szkoły, zakłady pracy, opiekę zdrowotną, handel, rozrywkę.

Przez zakład Musiała przewinęła się większość mieszkańców Suchedniowa co sprawiło, że niemal wszyscy go znali i do dziś wspominają. Bliskie relacje jakie miał z mieszkańcami miały duże znaczenie także wówczas, kiedy fotografował poza zakładem. Nikt nie dziwił się jego obecności, nie wzbudzała ona emocji, była naturalna. Był - tak jak ludzie i miejsca, które fotografował - zwyczajnym elementem krajobrazu.

Na wystawie pokazujemy kilkadziesiąt zdjęć, dzielących się na trzy obszary tematyczne, obejmujące fotografię portretową z lat 40., życie codzienne Suchedniowa w okresie od lat 50. do 80. oraz krajobrazy.

Na szczególną uwagę zasługuje pierwsza część wystawy poświęcona fotografii portretowej. Wielu ludzi utraciło w czasie wojny zdjęcia rodzinne i portretowało się by podzielić się fotografiami z bliskimi, często rozrzuconymi po całej Polsce. Fotografowali się starzy i młodzi, kobiety, mężczyźni, samotni, całe rodziny, pielęgniarki, wojskowi, urzędnicy. Z braku warunków studyjnych - przede wszystkim dobrego, stałego oświetlenia, zdjęcia były wykonywane w ogrodzie przy domu, w którym działał pierwszy zakład, w latach 1946-47.

Na część poświęconą życiu miasta składają się zdjęcia przedstawiające edukację, pracę i czas wolny mieszkańców Suchedniowa. Zarejestrowane przez Musiała przeciętne, zwykłe sytuacje, są doskonałym przykładem fotografii wernakularnej. Wykonane jako zdjęcia użytkowe, bez intencji artystycznej, dziś można rozpatrywać w kontekście rozszerzonego pola fotografii, docenić nie tylko ich walory dokumentalne ale także estetyczne, oraz ich potencjalną wartość w kontekście szerokiego obszaru zainteresowań współczesnej humanistyki.

Wśród zdjęć przedstawiających życie miasteczka przewijają się także fotografie krajobrazowe, które były pasją Mariana Musiała. Realizował ją w wolnych chwilach, często ze swoim przyjacielem Pawłem Pierścińskim, najważniejszą postacią kieleckiej szkoły krajobrazu.

Wystawa ma na celu przybliżenie dotychczas szerzej nieznannej twórczości Mariana Musiała, a jednocześnie pokazanie, że lokalni fotografowie zakładowi często wykraczali poza cztery ściany swoich

atelier, tworząc ciekawy i wartościowy materiał dokumentalny.

Zachowana część archiwum Mariana Musiała znajduje się w zbiorach Stowarzyszenia Dokumentalistów „Droga”. Fundacja Archeologia Fotografii we współpracy ze stowarzyszeniem zdigitalizowała 3500 zdjęć w ramach projektu Wirtualne Muzeum Fotografii realizowanego ze środków MKiDN.

Opracowanie archiwum Mariana Musiała dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wystawa zrealizowana dzięki m.st. Warszawa

Partner: Miasto Suchedniów

fot. Jan Anderman

e) Antoni Zdebiak „Każdy jest samemu sobie najdalszy”

Wystawa czynna: 21.09-21.10.2018

Wernisaż: 21.09, godz. 18.30

kuratorka: Marta Szymańska

Antoni Zdebiak sztukę traktował jako proces i rytuał, a swoje ciało jako narzędzie. Na fotografiach jako model najczęściej występuje on sam. W jego archiwum znajdują się setki autoportretów. Są wśród nich klasyczne, na których widzimy twarz, a raczej setki twarzy Antoniego Zdebiaka. Na innych obserwujemy go w działaniu. Indywidualna wystawa Antoniego Zdebiaka odbyła się w ramach Warsaw Gallery Weekend.

Zdebiak (1951-1991) zajmował się fotografią reportażową, reklamową, teatralną i fotografią mody. Pracował dla magazynów „ITD”, „Razem” i „Perspektywy”. Współpracował z czołowymi muzykami lat 80. Jego zdjęcia pojawiły się na okładkach płyt Budki Suflera, Republiki, Siekiery i Urszuli. Najważniejsza jednak była dla niego osobista twórczość, w której autoportret i autoprezentacja zajmują szczególne miejsce.

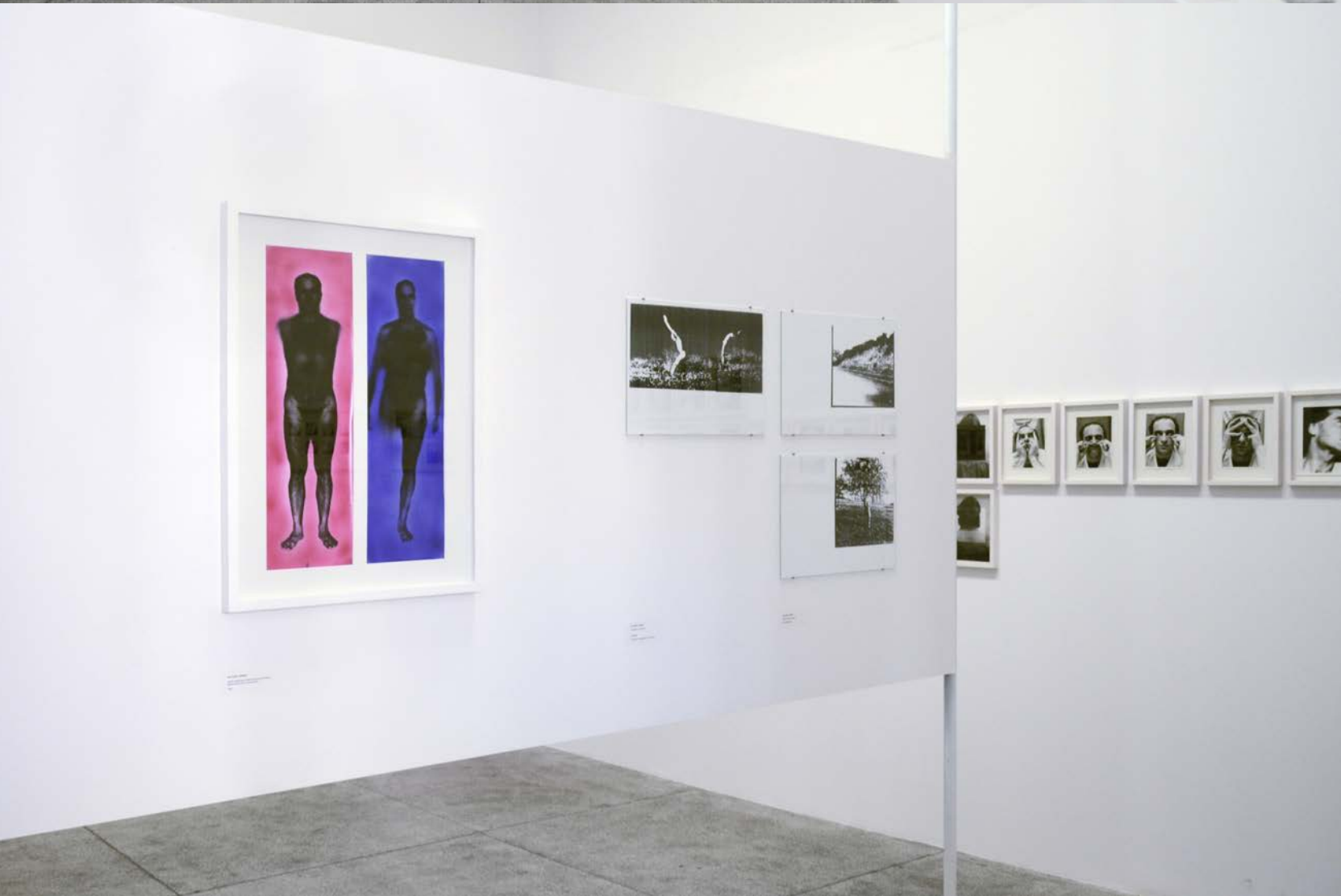
Na wystawie pokażemy kilkadziesiąt prac z lat 1975-1988. Są wśród nich m.in. „witkacowskie” pojedynki z własną twarzą – sesje autoportretów, które konsekwentnie powtarzał przez całe swoje dorosłe życie. W sumie powstało ich ponad pół tysiąca. Są też sekwencje fotografii, w których znaczenie ma narracja i scenografia. Te akcje dokamerowe rejestrował z wielką starannością, dbając o detale oraz kompozycję. Bywał performerem, aktorem, reżyserem i choreografem. Wykorzystywał różne środki formalne i dopiero całościowe spojrzenie na jego autobiograficzną twórczość pozwala na zbudowanie portretu artysty poszukującego, zmagającego się z własnym wizerunkiem, niemożliwością poznania siebie, z przemijaniem i zmiennością ludzkiej natury.

Fundacja Archeologia Fotografii opracowuje twórczość Antoniego Zdebiaka od roku 2016. Była to pierwsza tak szeroka odsłona tego niebadanego do tej pory, a ważnego w kontekście polskiej sztuki konceptualnej lat 80., archiwum. Pokażemy nieprezentowane dotychczas serie autoportretów, stykówki, materiały archiwalne i autorskie odbitki. Wystawie towarzyszył album.

Wystawa była pokazana w ramach programu Warsaw Gallery Weekend (21.09-23.09)

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

Opracowanie archiwum Antoniego Zdebiaka współfinansowane ze Środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

f) Magda Franczak, Kaduk

Wystawa czynna: 27.10.2018-2.12.2018

Wernisaż: 26.10.2018, godzina 19.00

Wystawa z serii Żywe Archiwa była z wielu przyczyn inna niż wcześniejsze – zaproszona przez Fundację do współpracy artystka - Magda Franczak, podjęła się reinterpretacji zbioru anonimowych portretów będących własnością Żydowskiego Instytutu Historycznego. Niemal 500 szklanych negatywów pochodzących z lat 30. XX wieku zostało opracowanych przez FAF we współpracy z ŻIH i udostępnionych na Wirtualnym Muzeum Fotografii.

O tym niezwykłym zbiorze niewiele wiadomo – nie znane są nazwiska osób portretowanych ani autor/autorka zdjęć. Negatywy, przyniesione do ŻIH wiele lat temu, zapewne znalazły się tam nieprzypadkowo - osoba przekazująca negatywy musiała wiedzieć, że instytucja ta zajmuje się opieką nad Archiwum Emanuela Ringelbluma oraz innymi świadectwami żydowskiego życia z czasów przed 1939 roku i po Zagładzie. Miejsce pochodzenia zbioru zdeterminowało więc jego interpretację, założono, że przynajmniej znaczna część z portretowanych miała żydowskie pochodzenie. Zapewne większość sfotografowanych w latach 30. osób nie przeżyła kolejnej dekady.

Osią wystawy były więc anonimowe portrety, których historia została zbudowana z okrucich – nie tylko informacji, które próbowano odczytać ze szczegółów zdjęć, ale też fragmentów szklanych negatywów, które na etapie konserwacji starano się połączyć.

Na ten wyjątkowy zbiór swoje interpretacje naniosła fotografka, rzeźbiarka, twórczyni pracowni nomadycznej i książek artystycznych. Wystawę osadziła wokół rzeźby Broken Column, powstałej w 2017 roku podczas wystawy w Jerozolimie. Franczak zbudowała wtedy kolumnę z ceramicznych naczyń, przyniesionych do galerii przez przypadkowe, w większości nieznane jej osoby. Po zamknięciu ekspozycji poszczególne części kolumny zostały spakowane – okręcone w gazetę i folię, otrzymały swoje numery, jak archeologiczne odkrycia. Potem, od września 2017 do maja 2018, dzięki uprzejmości wielu osób, pojedynczo, podwójnie, w walizkach, bagażu podręcznym, rzeźba w kawałkach przyleciała z Izraela do Polski. Zawieruszyły się zaledwie 3 elementy.

Obok niezwykłej kolumny, która wbrew swojemu pierwotnemu znaczeniu, niczego nie podpira, na wystawie zobaczyć będzie można też między innymi serię ręcznie robionych kolaży.

Kaduk – według słownika języka polskiego to majątek pozostawiony po zmarłych bezpotomnie. Po tych, po których nie zostają bliscy, spadkobiercy. W tym sensie zbiór negatywów jest właśnie kadukiem. Franczak nie zawłaszcza go jednak, nie przejmuje „prawem kaduka”. Nie wchodzi też w rolę opiekunki – tę pełni instytucja – ŻIH. Buduje jednak dalszą część historii tego archiwum, nadaje mu kształt, wskazuje na obecność w nim pustkę i wypełnia ją teraźniejszością. Podkreśla, że w obu zbiorach - ceramicznych talerzach, miskach i filiżankach, i szklanych kliszach najważniejsi są ludzie. Sama mówi: „Będzie to wystawa o pustce, przemieszczaniu się i spotkaniu. W ten symboliczny sposób, żyjący ludzie przywieźli sportretowanym naczynia, osadzając ich w materialnym świecie, sytuując ich wokół niewidzialnego stołu w kamienicy przy ul. Chłodnej 20”.

W czasie trwania wystawy „Kaduk” w siedzibie Żydowskiego Instytutu Historycznego, ul. Tłomackie 3/5 w Warszawie, można zobaczyć prezentację odbitek z anonimowego zbioru negatywów szklanych, które stanowiły punkt wyjścia dla prezentacji w FAF.

g) Andrzej Georgiew, Are You a Rebel?

Wystawa czynna: 12.12-03.02.2019, codziennie 11-19.00

Wernisaż: 11 grudnia, wtorek, godzina 19.00

Ostatnia wystawa w roku 2018 to pokaz zdjęć polskiej sceny muzycznej lat 90. z archiwum Andrzeja Georgiewa. Ten wybitny portrecista, znany przede wszystkim z czarnobiałych, wielkoformatowych portretów, muzyków zaczął fotografować na początku lat 90. Dokumentował koncerty, fotografował dla miesięcznika "BRUM" (od 1993 roku) i "Tylko Rock" (od 1992), robił sesje wykorzystywane na okładkach płyt m. in. „Lüksus” Szwagierkolaski (1995), „Pan Maleńczuk” Macieja Maleńczuka (1998).

Na wystawie pokazaliśmy ponad 100 wykonanych przez niego zdjęć zespołów takich jak Brygada Kryzys, Dezerter, T. Love, Kaliber 44, Armia, Acid Drinkers, ale też Kasi Kowalskiej czy Anity Lipnickiej i innych.

"Are you a rebel?" - to tytuł pierwszego studyjnego albumu Acid Drinkers. Wskazuje nie tylko inną, mniej znaną stronę twórczości Georgiewa. Jest przede wszystkim świadectwem epoki, o której Jakub Bożek w tekście towarzyszącym wystawie pisze:

"Moje pierwsze wspomnienie z kapitalizmu to czekoladowy baton. Nie pamiętam nawet smaku, tylko zachwycające wrażenie cukrowego haju i apetyt na więcej wrażeń. Ten sam stan zdawała się zresztą odczuwać cała młoda Polska." Fotografie Georgiewa jak żadne inne i skuteczniej niż muzyka z tego czasu przenoszą do epoki "najntisów": "szczeniackich, głupich, wzniosłych momentów - pisze Bożek -, które mogły zdarzyć się tylko wtedy".

Andrzej Georgiew (1963-2016)

Przedwcześnie zmarły doskonały fotograf portrecista. Zasłynął przede wszystkim jako autor zdjęć aktorów, muzyków i pisarzy wykonywanych aparatami wielkoformatowymi. Jego twórczość pozostawała poza głównym nurtem polskiej fotografii dwóch ostatnich dekad, choć wiele stworzonych przez niego portretów ma ugruntowane miejsce we współczesnej ikonografii. [czytaj więcej >>>](#)

Fundacja Archeologia Fotografii opracowuje archiwum Georgiewa od 2017 roku.

Kuratorka: Anna Hornik

Tekst towarzyszący wystawie: Jakub Bożyk

Opracowanie archiwum Andrzeja Georgiewa: Ewa Majewska

Prawa autorskie do zdjęć: Magdalena, Bruno, Franciszek Georgiew / FAF

Montaż wystawy: Mateusz Wierzbicki / Willow Service

Tłumaczenia: Aleksandra Szymczyk

Promocja: Steinke Communications

Projekt współfinansowało m.st. Warszawa

Opracowanie archiwum Andrzeja Georgiewa współfinansowane ze Środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

fot. Anna Hornik

I.b. Wystawy poza siedzibą Fundacji

a) Zofia Chomętowska, *Drobiazgi*

Wystawa czynna: 20 stycznia - 4 marca 2018

Galeria Sleńdzińskich, ul. Wiktorii 5, Białystok

Archiwum Zofii Chomętowskiej, jednej z ważniejszych fotografek dwudziestolecia międzywojennego, od 2008 roku znajduje się w opracowaniu Fundacji Archeologia Fotografii. W ogromnym zbiorze liczącym blisko 6500 klatek negatywów i 4500 pozytywów – zachowały się tylko nieliczne odbitki o charakterze wystawowym. Większość z nich nie przetrwała wojny. Ocalałe odbitki to przede wszystkim niewielkie autorskie wglądówki, które odsłaniają jednak proces pracy fotografki i jej autorską selekcję ulubionych kadrów.

Wystawa „Drobiazgi” prezentuje wybór kilkudziesięciu z nich. Fotografie, w niewielkich formatach, z lat 1928-1933, pokazują rodzinny majątek fotografki w Porochońsku. W zbiorze znalazły się liczne zdjęcia krajobrazowe, w estetyce piktorialnej choć wykonane małoobrazkową Leicą. Zobaczmy też fotografie dokumentujące życie okolicznych mieszkańców.

Prezentacji towarzyszy pokaz filmu *Ja kinuję*. To unikatowy materiał filmowy gromadzący fragmenty filmów Zofii Chomętowskiej z końca lat 20., odsłaniający szczegóły z prywatnego życia artystki, jej rodziny i przyjaciół. Krótkometrażowy film został zmontowany ze znalezionych w archiwum unikatowych filmów dokumentalnych, nakręconych przez samą artystkę. Autorski komentarz do filmu napisał Mikołaj Łoziński, a tekst przeczytała Julia Staniszevska. Materiał ten, podobnie jak sam fakt kręcenia filmów przez Chomętowską, pozostawał długo nieznany, choć Chomętowska na wystawie w Poznaniu w 1929 roku debiutowała nie pokazem zdjęć, a właśnie filmem.

Digitalizacja filmu została dofinansowana przez Narodowy Instytut Audiowizualny w ramach programu „Dziedzictwo Cyfrowe”.

Prezentowany wybór zdjęć był pierwotnie pokazywany w ramach wystawy „Majątek. Rzeźby z kolekcji rodziny von Rose oraz filmy i fotografie z archiwum Zofii Chomętowskiej” w Królikarni (Warszawa, 18 marca – 17 maja 2015, zespół kuratorski pod kierunkiem Agnieszki Tarasiuk w składzie: Katarzyna Kucharska-Hornung, Karolina Puchała-Rojek, Michał Libera).

fot. Anna Sierko-Szymańska

fot. Galeria Prospekto

b) Mariusz Hermanowicz, Do czego może służyć fotografia?
kuratorki: Karolina Puchała-Rojek, Marta Szymańska
miejsce: Galeria Fotografii Prospekto, Wilno, Gedimino pr. 43
wystawa czynna: 11.04 do 5.05.2018
otwarcie: 10 kwietnia 2018, o godz. 17.

Na wystawie, którą po raz pierwszy prezentowaliśmy w Warszawie w listopadzie i grudniu 2017, będzie można zobaczyć wybór prac poczynszony od wczesnego okresu, który można określić jak reporterski, poprzez wykrystalizowanie się stylu opartego na dokumentalizmie i konceptualizmie, przez czas koncentracji na rekonstruowaniu historii własnej rodziny aż do tego, co sam określił Nowym Etapem. W okresie zainteresowania przeszłością rodzinną szczególnie ważne były dla niego podróże do Wilna - miasta skąd pochodzili jego rodzice. Tam prowadził własne badania dotyczące przeszłości. Interesowała go także wielokulturowa historia miasta i jego architektura. Wileńska odsłona wystawy poszerzona zostanie o wybór zdjęć z cyklu „Wilno, a jednak...”, nad którym Mariusz Hermanowicz pracował w latach 2001-2002.

Prezentacji prac Mariusza Hermanowicza towarzyszy wystawa Agnieszki Rayss. Jej najnowszy projekt pt. „Gdzie jest ciało” nawiązuje do ostatniego etapu twórczości Hermanowicza. Wystawa Agnieszki Rayss realizowana jest jako część długoterminowego projektu „Żywe archiwa”, w ramach którego Fundacja Archeologia Fotografii zaprasza do współpracy współczesnych artystów, których prace wchodzą w dialog z pracami artystów, których archiwa znajdują się pod opieką Fundacji.

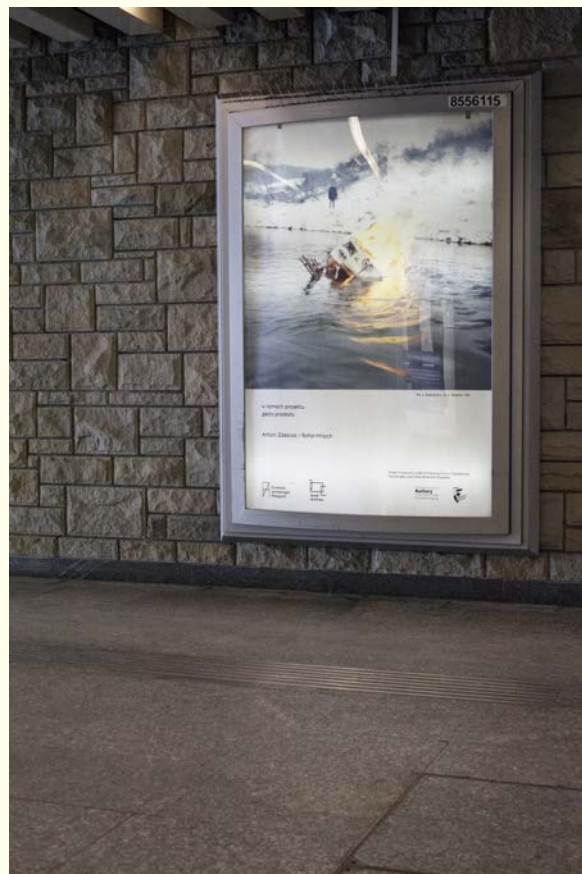
kurator wystawy Mariusza Hermanowicza: Tomasz Ferenc

współpraca kuratorska: Marta Szymańska, Karolina Puchała-Rojek

c) Rafał Milach / Gesty protestu
wystawa czynna: listopad-grudzień 2018
Billboardy w przestrzeni miejskiej

Praca Rafała Milacha ma dwie odsłony. Pierwszą można do końca roku oglądać w przestrzeni miejskiej – na billboardzie na stacji Metra Świętokrzyska i na podświetlonych plakatach na linii metra. Wybrane przez artystę we współpracy z FAF zdjęcia odnoszą się do próby zrozumienia czym i jaki jest prywatny „gest protestu”, odnaleziony w archiwach fotografów, przede wszystkim w archiwum Antoniego Zdebiaka (wybrane zostały też pojedyncze prace Zbigniewa Dłubaka i Tadeusza Sumińskiego). Wybrane zdjęcia zostały przeniesione z w inny kontekst, zmieniona została też ich skala. Taka zmiana zmusza widzów do zastanowienia nad kwestią interpretacji obrazu w zależności od tego, gdzie się on znajduje, ale też nad granicami między obszarem prywatnym, artystycznym i publicznym. Fotografie wyjęte z archiwów artystów, często z konkretnych projektów, w ramach których zostały wykonane, stają się wyraźną manifestacją – gestem protestu – już nie zamkniętym w archiwum ale widocznym w przestrzeni publicznej. Drugim elementem projektu jest książka artystyczna. Odnosi się ona do odwrotnej sytuacji – kiedy publiczny protest, będący widoczną i oczywistą manifestacją poglądów zostaje zamknięty w formie zmuszającej do prywatnego, intymnego odczytania. Zmusza on do konfrontacji z konkretną historią protestu. Artystyczna książka w formie komiksu, do którego scenariusz napisał Maciej Pisuk będzie dostępna w niewielkim nakładzie 300 egzemplarzy.

Realizacja projektu „Żywe archiwa” jest współfinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

d) Antoni Zdebiak / Magda Hueckel *Self-performance*
wystawa czynna: 6-15 czerwca 2018
Bismarckstraße 98, Hamburg

Antoni Zdebiak i Magda Hueckel dokumentują to, co niewidzialne i niematerialne. Choć jest między nimi różnica pokoleń i przeżyć, ich twórczość jest sobie niepokojąco bliska. Źródłem fotografii obojga jest osobista historia, a ich podstawowym narzędziem pracy własne ciało. Ten gest wobec siebie nie jest jednak jedynie zwróceniem uwagi na własne doświadczenia.

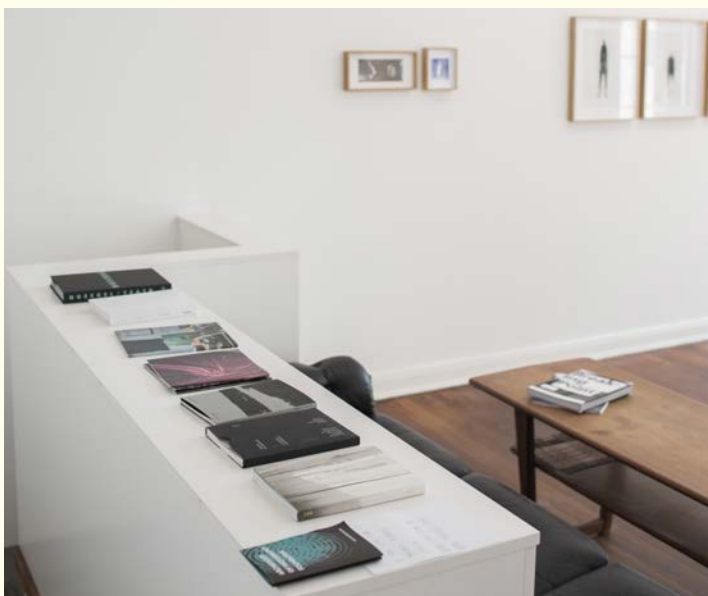
Moc tych fotografii tkwi nie tylko w autentycznym prezentowaniu jednostkowego przeżycia, ale w ich uniwersalności. Dotykają najgłębszych tajemnic – śmierci, lęku, zatracenia, oświecenia. Sfotografowane postaci oglądamy w scenografii odartej z jakichkolwiek znaków teraźniejszości. Wyjęte z kontekstu konkretnego miejsca i czasu tym bardziej wychodzą poza indywidualne doświadczenie.

Twórczość Zdebiaka i Hueckel wpisuje się w nurt fotografii performatywnej. Zdjęcia nie są zapisem performansu, choć działanie, proces i sekwencyjność mają tu szczególne znaczenie. W fotografii performatywnej celem nadrzędnym jest jednak obraz, a wszelkie zdarzenia i czynności powołano tylko na użytek zdjęcia. Na wystawę wybrane zostały prace, których autorzy są jednocześnie reżyserami, choreografami i głównymi bohaterami. Mają pełną władzę nad procesem powstawania zdjęcia. A jednocześnie, pracując sami ze sobą, nie przekraczają granic innych niż swoje własne.

Kuratorka: Marta Szymańska

Wystawa jest częścią projektu Żywe archiwa, realizowanego przez Fundację Archeologia Fotografii (FAF) od 2009 r. To metoda pracy pozwalająca na prezentowanie fotografii historycznej w zestawieniu z działaniami twórców współczesnych. Do współpracy zapraszani są artyści, których projekty wchodzą w dialog z pracami i tematami podejmowanymi przez twórców, których archiwa są pod opieką Fundacji. FAF od 2016 r. prowadzi badania nad archiwum Antoniego Zdebiaka. Na wystawie *Self-performance* pokazane są zdjęcia artysty z lat 1984-86 zestawione z pracami współczesnej artystki Magdy Hueckel, która oprócz czterech dawnych cykli pokazuje także nowy projekt inspirowany bezpośrednio twórczością Zdebiaka.

fot. Karolina Jonderko

2. Działalność wydawnicza:

a) Antoni Zdebiak

Każdy jest samemu sobie najdalszy

Koncepcja/redakcja:

Marta Szymańska

Projekt graficzny:

Marta Przybyło

Tekst: Marta Szymańska

Wersja językowa: polsko-angielska

Tłumaczenie: Aleksandra Szymczyk

Ilość stron: 73

20 cm x 24,5 cm

b) Wojciech Zamecznik

Projektowanie totalne

Redakcja: Karolina Puchała-Rojek,

Agnieszka Szewczyk

Projekt graficzny, skład, przygotowanie do druku: Fontarte

Teksty: Tomasz Fudala, Agnieszka Szewczyk,

Karolina Puchała-Rojek

Redakcja językowa: Małgorzata Jurkiewicz

Tłumaczenie: Aleksandra Szymczyk

Kwerendy: Ewa Jadacka

Digitalizacja, retusz: Jan Anderman, Maciej Turczyniak,

Skanery niewiarygodne

Wymiary: 27,5x21,3

Wersja językowa: polsko-angielska

Ilość stron: 300 Ilustracje: 299

c) Marek Piasecki

Anaklasis

Koncepcja: Karolina Puchała-Rojek

Tekst: Karolina Puchała-Rojek

Projekt graficzny: Anna Hornik, Marta Przybyło

Wersja językowa: polsko-angielska

Teksty: Anna Juszczak, Karolina Puchała-Rojek

Ilość stron: 64, ilustracje: 42

Wymiary: 28 x 19,8 cm

3. Opracowanie archiwów fotograficznych / projekt Wirtualne Muzeum Fotografii

Fundacja kontynuowała prace nad dużym projektem digitalizacyjnym realizowanym od 2016 roku (Program Kultura cyfrowa 2016-2018).

Główną częścią projektu w 2018 roku było uruchomienie portalu Wirtualne Muzeum Fotografii, dostępnego pod adresem www.fotomuzeum.faf.org.pl. WMF to baza zdjęć i wiedzy na temat polskiej fotografii. Rozbudowany portal pozwala na bezpłatne przeglądanie skanów z archiwów opracowywanych przez Fundację Archeologia Fotografii, ale też wybranych zbiorów fotograficznych z innych instytucji – m. in. Żydowskiego Instytutu Historycznego, Fundacji Pola Magnetyczne, Fundacji dla Filmu i Fotografii, Stowarzyszenia Fotoreporterów Droga.

Portal pełni przede wszystkim funkcję bazy on-line – już dziś umieszczono w nim ponad 60 tysięcy zdjęć. Znajdują się tu m.in. prace Zbigniewa Dłubaka, Wojciecha Zamecznika, Zofii Chomętowskiej, ale też zbiory anonimowych fotografów należące do partnerskich instytucji. Można je przeglądać na wiele sposobów, a wyniki w łatwy sposób filtrować: po rodzaju materiału i obiektu czy po archiwum. W Dodałkowie istnieje możliwość skorzystania z wyszukiwania zaawansowanego.

WMF zawiera też artykuły – krótkie teksty napisane przez badaczy fotografii, naukowców, dziennikarzy, pisarzy, kuratorów skupiające się na wybranych tematach. Jest to alternatywny sposób poznawania zdjęć umieszczonych w bazie a także narzędzie do poszerzania wiedzy o historii i teorii czy interpretacji fotografii. Przeczytać można m.in. tekst Macieja Szymanowicza o socrealistycznych portretach Zbigniewa Dłubaka, Agnieszki Pajęczkowskiej o fotografii wernakularnej albo Urszuli Zajęczkowskiej, która na podstawie zdjęć m.in. Wojciecha Zamecznika i Zofii Chomętowskiej napisała o roślinach, jakie pojawiają na ruinach powojennej Warszawy.

Portal WMF był też miejscem odsyłającym do podobnych projektów, stąd na dole strony można znaleźć linki do innych polskich baz udostępniających zbiory fotograficzne on-line.

WMF jest aplikacją SPA (Single Page Application), napisaną przy użyciu najnowszych technologii webowych. Podstawowy system wyszukiwania oparty jest o wyszukiwanie pełnotekstowe, uwzględniające odmianę słów i wspomagane możliwością filtrowania wyników. W ten sposób w łatwy sposób możemy dotrzeć do interesujących nas fotografii.

Na karcie obiektu, oprócz informacji o zdjęciu, znajdują się także tagi – nazywane tu indeksami i zaopatrzone w aktywne linki, pozwalające na łatwe wyświetlanie zdjęć „otagowanych” w ten sam sposób. Pod każdym zdjęciem pojawia się także lista powiązanych obiektów - tej samej serii, tego samego autora lub wykonanych w tym samym miejscu, która pozwala zgłębiać zbiory i odkryć nowe fotografie.

Wszystkie zdjęcia zamieszczone w WMF można bezpłatnie i bez ograniczeń przeglądać, jednak ich publikowanie czy publiczne wyświetlanie wymaga odpowiednich licencji.

Wirtualne Muzeum Fotografii - ścieżki tematyczne

W 2018 roku zostało opracowanych 20 ilustrowanych tekstów w oparciu o archiwa fotograficzne opracowane na portalu. Autorzy artykułów opracowywali bardzo różne tematy – od historycznych (jak z zakresu historii fotografii sportowej), po formy bardziej literackie, jak esej wspomnieniowy Michała Cichego.

Wykaz artykułów:

Grzegorz Dąbrowski, *Augustis*,

Jan Anderman, *Fotodetektywistyka*

Leszek Fidusiewicz, *Moja historia fotografii sportowej*

Marianna Michałowska, *Portretowanie*
Małgorzata Grąbczewska, *Fotografia rzeźby Zofii Chomętowskiej*
Michał Cichy, *Pamiętki z okresu dziennego*
Weronika Kobylińska-Bunsch, *Miron Białoszewski (i)gra z kamerą, czyli o różnych obliczach fotografii teatralnej*
Ewelina Lasota, *Czytanie fotografii*
Dorota Jarecka, *Serce Magellana, Zbigniew Dłubak*
Witold Kanicki, *Kolorowe automobile*
Filip Springer, *Nas chłopaków jest na podwórku bardzo niewiele*
Antonina Gugąła, *Od pupila do partnera*
Antonina Gugąła, *To, czego nie widać. Konwencje fotografii profesjonalnej*
Jakub Śwircz, *O selfie, autoportrecie i nudzie*
Maga Ćwieluch, *Nie-obecność*
Anna Hornik, *Antoni Zdebiak, Każdy jest samemu sobie najdalszy*
Anna Hornik, *Autoportret w archiwach Wojciecha Zamecznika, Antoniego Zdebiaka i Mariusza Hermanowicza*
Karolina Puchała-Rojek, *O pracy z archiwum Marka Piaseckiego*
Jakub Bożyk, *Lata 90.*
II ścieżek zostało przetłumaczonych na język angielski.

Praca z archiwami była zasadniczym elementem projektu. W roku 2018 opracowane były archiwa: Antoniego Zdebiaka, Mariusza Hermanowicza, Mariana Musiała, Jana Jastrzębskiego, Wojciecha Zamecznika, Tadeusza Sumińskiego - z archiwów FAF oraz archiwum Mariana Musiała, należące do partnera projektu, Stowarzyszenia Fotoreporterów Droga.

Wojciech Zamecznik:

Wybranych do digitalizacji i opisanych zostało 600 obiektów z archiwum Wojciecha Zamecznika. Do skanowania wybrane zostały: 514 pozytywy (w tym odbitki, makiety, szkice, szkice do czołówek) i 86 negatywów. Przy wyborze obiektów do skanowania główny nacisk został położony na wybór prac wykonanych na papierowym podłożu. W archiwum rodzinnym zostały zgromadzone wstępne szkice do projektów wystawienniczych, scenografii, czołówek oraz plakatów. Opisowi poddany został materiał zróżnicowany. Identyfikacja materiału wymagała wielogodzinnych spotkań z synem Wojciecha Zamecznika, Juliuszem, który sprawuje pieczę nad archiwum. Podczas analizy materiału udało się ustalić nowe fakty w kwestii projektów wystawienniczych (co najmniej 3 projekty wystaw, do których wcześniej nie było żadnych dokumentów czy wskazań), udostępnione zostały szkice projektów scenografii jak również dokumentacja fotograficzna niektórych z nich. Dużą część opracowanych szkiców stanowią projekty znaków graficznych, które odsłoniły kolejne pole działalności Wojciecha Zamecznika, dotąd szerzej nie znane. Negatywy ukazują studia fotograficzne do projektów okładek, czołówek oraz plakatów filmowych. Opis prac z archiwum Wojciecha Zamecznika nie przebiegał równolegle do wyboru - opisanych zostało 101 negatywów zdigitalizowanych wcześniej (poza niniejszym projektem), działanie to było konieczne, dla zachowania ciągłości w opisach negatywów. Ilość wykonanych opisów jest zgodna z założeniami, ilość zeskanowanych materiałów jest zgodna z założeniami.

Antoni Zdebiak

W roku 2018 wybrano do digitalizacji i opisano 2000 obiektów z archiwum Antoniego Zdebiaka, w tym 1440 negatywów, 559 pozytywów oraz 1 diapozytów. Wśród pozytywów znalazły się przede wszystkim zdjęcia artystyczne. Dzięki temu udało się niemal zakończyć digitalizację odbitek z projektów artystycznych, która rozpoczęła się w 2016 roku. Zdigitalizowano także odbitki pochodzące z sesji przygotowanych dla polskich muzyków, aktywnych w latach 80, m.in.: Budki Suflera, Urszuli, Republiki, Siekiery. W zbiorze tym znajdują się przede wszystkim sesje, które później wykorzystane zostały na okładki płyt, plakaty oraz fotosy, a także dokumentację koncertów. Największa część pracy w roku 2018 związana była jednak z archiwum negatywowym. Antoni Zdebiak w latach 1973-77 pracował dla „Perspektyw. Ilustrowanego tygodnika społeczno-informacyjnego”, większość reportaży została przygotowana właśnie dla tego magazynu. Praca nad tym materiałem polegała na: odszukaniu negatywów w archiwum, ułożeniu zgodnie z systemem który przyjął autor (negatywy były dość dobrze uporządkowane i opisane), a następnie - w ramach kolejnego działania - identyfikacji oraz opisie. W celu identyfikacji konieczne były kwerendy w Bibliotece Narodowej. Na podstawie kwerend w bibliotece, opisów autorskich oraz własnych poszukiwań udało się zidentyfikować około 30 fotoreportaży. Są to wyłącznie materiały przygotowane w Polsce, w dużej mierze dotyczą przemysłu oraz rolnictwa, wśród tematów znajdują się m.in.: komunikacja w Warszawie, relacja z budowy najwyższego w Polsce masztu radiowego w Gąbinie, dokumentacja pracy w fabryce Pa.Fa.Wag, Kombinacie Górniczo-Hutniczym Miedzi w Lublinie, fabryce samochodów Jelcz i Tarpan.

Mariusz Hermanowicz

W 2018 roku opracowanych zostało 2000 obiektów z archiwum Mariusza Hermanowicza. Do skanowania przygotowano 993 pozytywy oraz 1007 negatywów.

Przygotowanie materiału pozytywowego do skanowania było uciążliwe o tyle, że wymagało połączenia prac wybranych przez artystę, jako ostatecznych odbitek będących częścią cyklu oraz odbitek tzw. roboczych, które ostatecznie nie zostały przez artystę włączone do serii autorskich. Wśród 993 pozytywów najczęściej były to odbitki przyklejone przez autora na plansze, posiadające odręczne podpisy, jest też jedna makietka książki z wklejonymi przez autora makietami.

Przygotowano do skanowania odbitki z serii autorskich z lat 60. - 80., w tym słynne realizacje jak np. „Widok z mojego okna. Kronika z lat 1968-1979”, „Archiwum zdjęć dawnych”, „10 lat”, „Jak to łatwo”, „Londyn - Warszawa”, „Cmentarz, czyli miejsce pamięci. Darłowo 1979”;

Przygotowano do skanowania negatywy z lat 60. i 70. pochodzące z autorskich albumów, w wyborze znalazły się zdjęcia z Łódzkiej Filmówki - aktorzy i aktorki, zdjęcia z podróży do Francji, fotografie z Warszawy i z Łodzi – w tym fotografia uliczna i fotografia architektury. Identyfikacja opierała się na kwerendzie w bazach on-line filmów, odbyły się też konsultacje ze specjalistami od architektury łódzkiej. Znaczną pomocą w zakresie identyfikacji osób i miejsc był Miłosz Hermanowicz, syn artysty, który część sytuacji i zdarzeń pamięta z opowieści ojca.

Jan Jastrzębski

Opracowanych zostało 650 obiektów z archiwum Jana Jastrzębskiego. Wszystkie obiekty to negatywy będące w dobrym stanie zachowania. Wybór, jak zawsze w takiej sytuacji był utrudniony i konieczne było wyjmowanie negatywów z oryginalnych opakowań i sprawdzanie tematyki na podświetlarce, a następnie ułożenie ich do skanowania. Kolejnym działaniem było wykonanie opisu merytorycznego. Niestety

fot. Daniel Frymark

pierwotny materiał był nie opisany, paski negatywów były częściowo pomieszane co utrudniało szczegółową identyfikację i bardziej precyzyjne datowanie.

Większa część negatywów pochodzi z lat 1955-1965, z pierwszego okresu pracy fotografa, kiedy m.in. pracował dla redakcji miesięcznika „Polska” - edycja Afrykańska i Azjatycka, a także publikował w innych pismach takich jak: „Tygodnik Kraj”, „Kontynenty” czy „Dziennik Ludowy”. Wśród tematów najczęściej pojawiała się architektura Warszawy, Szczecina, oraz tematyka przemysłowa w tym: obszerny reportaż dotyczący przemysłu stoczniowego i polskich portów; reportaż z wioski romskiej oraz ciekawy materiał dotyczący szkolnictwa. W sumie cały wybrany do digitalizacji, opisany i udostępniony materiał to fotografie o ogromnej wartości dokumentalnej, historycznej i artystycznej. Niewielka partia negatywów pochodzi z końca lat 80. - pokazuje m.in. przebudowę Mostu Poniatowskiego i była pokazywana na licznych wystawach, w tym m. in w Kopenhadze.

Tadeusz Sumiński

W 2018 roku opracowane były tylko zbiory negatywowe, w sumie 750 obiektów. Negatywy są dobrym stanie zachowania i stosunkowo łatwe do skanowania – nie są zwinięte i łatwo uzyskać płaski a co za tym idzie ostry obraz. Zbiór już wyjściowo jest raczej dobrze opisany, w sporej części był opatrzony datą i nazwą miejscowości. Wybór polegał na selekcji materiałów z lat 60., od późniejszych, z lat 70 i 80. Do pracy wykorzystana była podświetlarka, ale głównie w celu potwierdzenia datowania i tematyki. Do digitalizacji i opisu wybrane zostały reportaże z początku lat 60. z czasu pracy Sumińskiego dla „Polski” (Azjatycko-Afrykańskiej). Jest to w większości fotografia przemysłowa - np. Zakłady rybne w Giżycku czy reportaż o polskiej kolei. Oddzielą część fotografii stanowią zdjęcia wykonane na terenie obozu zagłady w Bełżcu. Sumiński fotografował tam nie tylko teren obozu zagłady ale też wieś i bocznice towarową. Te zdjęcia, odnalezione dzięki opracowaniu archiwum, stanowią cenną dokumentację. Ponadto opisane szczegółowo zostały fotografie wykonane w Warszawie, dokumentacja wydarzeń kulturalnych. Oddzielną część stanowią zdjęcia mody, wykonywane prawdopodobnie na zlecenie.

Marian Musiał (we współpracy ze Stowarzyszeniem Dokumentalistów Droga)

W roku 2018 wybrano do digitalizacji i opisano 2000 obiektów z archiwum Musiała. Wybór materiałów do zdigitalizowania polegał w dużej mierze na odseparowaniu nadmiaru zdjęć rodzinnych, które przedstawiały mniejszą wartość. Praca z fotografiami była trudna ponieważ dotyczyła materiałów negatywowych bez odbitek i styków, konieczna była więc praca z podświetlarką.

Kolejnym działaniem był opis merytoryczny. Podobnie jak w latach poprzednich, skany prezentowały ciekawe aspekty życia codziennego mieszkańców Suchedniowa oraz miejscowości, które odwiedzał Marian Musiał. Materiały te mają wartość historyczną. W drodze analizy obrazów oraz z użyciem różnorodnych źródeł udało się ustalić z dużą dokładnością miejsca i czas wykonania zdjęć. Istotnym elementem promocji opracowania archiwum była wystawa, która odbyła się w przestrzeni galerii FAF.

Prace programistyczne

W roku 2018 prace programistyczne w całości skoncentrowane były na przygotowaniu produkcyjnej wersji aplikacji. Cały proces podzielony był na kilka etapów. Etapem pierwszym było przygotowanie środowiska serwerowego pozwalającego na uruchomienie aplikacji.

Etap drugi polegał na przygotowaniu skryptu importu danych, który pozwalałby na import danych, znajdujących się w starej bazie danych Fundacji Archeologia Fotografii (Midas) oraz nowych opisów, których

pola zostały zaprojektowane specjalnie na potrzeby Wirtualnego Muzeum. Złożoność tego etapu polegała na odpowiednim zmapowaniu oraz wielokrotnym przetwarzaniu danych ze starej bazy, tak aby uzyskać dane formacie, który można zaimportować do Wirtualnego Muzeum, gdzie stosujemy system opisu archiwalnego ISAD.

Etap trzeci polegał na zaimportowaniu danych z przygotowanych wcześniej plików csv oraz utworzeniu indeksów do wyszukiwania pełnotekstowego.

W etapie czwartym uruchomiliśmy pod domeną <http://fotomuzeum.faf.org.pl> aplikację frontendową Wirtualne Muzeum Fotografii, która komunikuje się w wcześniej opisywanym api pozwalając na wygodne przeglądanie, wyszukiwanie danych.

Etap piąty stanowiły testy. Etap szósty polegał na poprawieniu części frontendowej aplikacji zgodnie z wynikiem i zaleceniami audytu dostępności.

Aplikacja Wirtualne Muzeum Fotografii jest aplikacją webową pozwalającą na wyświetlanie jej zarówno na monitorach stacjonarnych jak i na urządzeniach mobilnych. W tym celu powstały dedykowane projekty pozwalające na stworzenie responsywnej strony, gdzie położenie elementów jest dynamicznie dostosowywane w zależności od szerokości ekranu.

Ważnym elementem Wirtualnego Muzeum jest dział zawierający artykuły dotyczące różnych tematów związanych z fotografią i historią fotografii. Artykuły oprócz tekstu, posiadają swoje słowa kluczowe, materiał ilustracyjny, informację o autorze oraz przypisy. Można je swobodnie przeglądać na urządzeniach mobilnych oraz dostępne są z poziomu czytników ekranu. Do wybranych artykułów zostały dołączone tłumaczenia na język angielski - można je pobrać w formie profesjonalnie przygotowanych plików pdf.

Wirtualne Muzeum Fotografii

Partnerzy: Żydowski Instytut Historyczny, Fundacja dla Filmu i Fotografii, Stowarzyszenie

Dokumentalistów "Droga", Fundacja Pola Magnetyczne

Projekt graficzny: Syfon Studio

Programowanie: Maciej Turczyniak

Koncepcja: Maciej Turczyniak, Karolina Puchała-Rojek

oraz zespół FAF (Jan Anderman, Marta Szymańska, Marta Przybyło, Ewa Jadacka, Anna Hornik)

Promocja: Maja Sztenke, Steinke Communications

Projekt współfinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach wieloletniego programu Kultura Cyfrowa 2016.

Kultura Cyfrowa 2018

W latach 2017-2019 Fundacja Archeologia Fotografii w ramach programu „Kultura Cyfrowa 2017”, współfinansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego pracuje nad uporządkowaniem i udostępnieniem archiwów fotograficznych Marka Piaseckiego i Andrzeja Georgiewa. Prace nad przygotowaniem obu archiwów do skanowania były bardzo rozbudowane, ponieważ oba zbiory nie były dotąd w ogóle uporządkowane.

Dzięki trwającemu już drugi rok projektowi współfinansowanemu ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Kultura Cyfrowa 2017 Fundacja Archeologia Fotografii może opracowywać i udostępniać fotografie z archiwów Marka Piaseckiego i Andrzeja Georgiewa.

W roku 2018 opracowaliśmy 2000 nowych, po raz pierwszy zeskanowanych i opracowanych fotografii – 1000 obiektów z archiwum Georgiewa i 1000 obiektów z archiwum Piaseckiego.

Opracowanie archiwów to wieloetapowy proces. W przypadku fotografii Georgiewa to praca z odbitkami w różnych formatach, zarówno z czarno-białymi jak i z kolorowymi, niekiedy z wymagającymi interwencji konserwatorskiej polaroidami, czasem z odbitkami wystawowymi, w wielkich formatach. Dzięki dofinansowaniu opracowana została większość znajdujących się w archiwum fotografii portretowych. To przede wszystkim fotografie twórców – reżyserów teatralnych, aktorów, ale też pisarzy, fotografów. W ogromnej większości to unikalne portrety o wyjątkowej jakości. Widać, że portretowanie było dla niego czymś więcej niż wykonywaniem zdjęć twarzy – portret był niemal zawsze wynikiem spotkania, nawiązaniem relacji z drugą osobą.

Elementem promującym twórczość Georgiewa oraz opracowywanie i udostępnianie tego archiwum była wystawa w galerii FAF na Chłodnej 20, pt. „Are you a rebel?”, na której można było zobaczyć fotograficzny obraz polskiej sceny muzycznej lat 90. Wystawa była współfinansowana ze środków Miasta Warszawa

Opracowywana przez FAF część archiwum Marka Piaseckiego to zbiór negatywów. W ramach pracy w 2018 roku zdigitalizowanych, przepakowanych i udostępnionych zostało 1000 fotografii z lat 1952-1962. Jest to zbiór potwierdzający, że Piasecki rozumiał fotografię i używał jej w sposób przemyślany, konsekwentny. Był też wielką indywidualnością polskiej fotografii, wyprzedzającą innych twórców tego okresu o dekady. W opracowanym zbiorze znalazły się fotoreportaże, m. in. z ośrodka dla niewidomych dzieci z Krakowa, z wrocławskiego PGRu czy fascynujący fotoreportaż wykonany na dwóch, 36 klatkowych filmach małoobrazkowych z Kalwarii Zebrzydowskiej. W tym roku udostępniamy także piękną serię zdjęć, którą sam Piasecki nazywał „Mury i Muralia”, będącą obserwacją faktur i cieni fragmentów ścian i murów.

W ramach tego projektu wydana została również publikacja „Marek Piasecki. Anaklasis”, ukazująca odnalezione dzięki digitalizacji zdjęcia.

Opracowanie archiwum Marka Piaseckiego posłużyło jako inspiracja do realizacji warsztatów z pełnego wykorzystania zbiorów cyfrowych – pierwsza seria warsztatów zrealizowana była przez Stowarzyszenie Inicjatyw Twórczych ę, druga były to warsztaty dla osób niewidomych i niesłyszących, pokazujące jak osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z cyfrowych zbiorów kultury.

Projekt „Wirtualne Muzeum Fotografii – udostępnienie archiwów Marka Piaseckiego i Andrzeja Georgiewa” jest realizowany dzięki współfinansowaniu ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

4. Tydzień fotografii na Chłodnej

W dniach 11.09.-15.09 w siedzibie fundacji na Chłodnej 20 odbył się cykl wydarzeń, podczas których można było obejrzeć i porozmawiać o dawnych fotografiach warszawskiej Woli, dowiedzieć się, w jaki sposób ochronić domowe zbiory zdjęć i odwiedzić archiwum, w którym znajdują się ikoniczne prace polskich fotografów oraz stare zdjęcia Warszawy. Wszystkie wydarzenia były bezpłatne, przeznaczone dla miłośników fotografii, osób posiadających własne zbiory fotografii oraz wielbicieli Woli i Warszawy.

W ramach programu odbyło się:

1) Trzy spotkania z serii „Odkurzamy domowe archiwa” (11.09.2018, 13.09. 2018, 15.09. 2018)

Indywidualne konsultacje ze specjalistami z Fundacji Archeologia Fotografii, którzy pomagali ocenić wartość kolekcji fotograficznych oraz odpowiadali o tym, jak niewielkim nakładem kosztów i czasu uratować bezcenne obrazy z przeszłości. W ramach spotkań Odkurzamy domowe archiwa można było także zeskanować wybrane zdjęcia - zarówno odbitki jak i negatywy czy pozytywy oraz dowiedzieć się o najnowszych najlepszych metodach digitalizacji, o istniejących standardach.

2) Dyżury konserwatorskie (13.09.2018, 15.09.2018)

Podczas specjalnych dyżurów porad udzielała konserwatorka fotografii Monika Supruniuk, która oceniała straty zniszczonych fotografii oraz udzielała wskazówek dotyczących zabezpieczenia domowych zdjęć.

3) O ulicy Chłodnej - rozmowa i pokaz zdjęć (15.09.2018)

Fundacja Archeologia Fotografii ma swoją siedzibę przy ul. Chłodnej 20 w Kamienicy pod Zegarem - to miejsce które ma szczególne znaczenie w historii miasta. Podczas spotkania oglądaliśmy zdjęcia z Woli i przede wszystkim z okolic ulicy Chłodnej. Rozmawialiśmy też o znaczeniu i historii tego miejsca.

Goście: Jerzy Łąpieś (Moja Chłodna), Jerzy S. Majewski, Olga Pieńkowska (ŻIH), Prowadzenie: Beata Chomętowska

Partner spotkania: Żydowski Instytut Historyczny

4) Spotkania z serii „Archeologia Fotografii od kuchni” (13.09.2018, 15.09.2018)

W archiwum FAF znajduje się niemal 40.000 oryginalnych odbitek autorstwa polskich fotografów. Wśród nich m.in. pierwsze polskie abstrakcje Zbigniewa Dłubaka z lat 40., przedwojenne zdjęcia Zofii Chomętowskiej i eksperymentalne fotografie Wojciecha Zamecznika. Podczas spotkań można będzie obejrzeć dawne zdjęcia Warszawy, ale także ikoniczne prace polskich fotografów, poznać warsztat ich pracy oraz ostatnie odkrycia w archiwach.

Wszystkie wydarzenia w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa.

Realizację wszystkich wydarzeń w ramach projektu Archiwum fotograficzne jako dziedzictwo kulturowe dofinansowano w ramach programu Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Wspólnie dla dziedzictwa.

5. Zamecznik - projektant totalny, część druga realizacji projektu

W 2017 roku zakończył się pierwszy etap pracy nad książką poświęconą twórczości Wojciecha Zamecznika jako projektanta totalnego. Projekt polega na wydaniu obszernej, kompleksowej, polskoangielskiej publikacji ukazującej wszechstronność Wojciecha Zamecznika jako projektanta użytkowego, w 50. rocznicę śmierci artysty i jest kolejnym krokiem przywracającym temu artyście należną mu pamięć. Zamecznik przypomniany został w 2016 roku poprzez dużą wystawę w Zachęcie i towarzyszący jej katalog. Skoncentrowane na jego twórczości fotograficznej, świadomie pomijały znaczącą sferę jego działalności: niefotograficzne projekty plakatów, książek, wystaw, scenografii teatralnych, znaków graficznych, makiety i szkice do nich. Ten bogaty, nie publikowany wcześniej ale uporządkowany i zdigitalizowany materiał zostanie osadzony w kontekście polskiej i światowej sztuki.

W pierwszym roku pracy nad projektem zostały wybrane ilustracje do książki i opracowana konstrukcja scenariusza i narracja książki. Realizowane były kwerendy, konsultacje i wybór zdjęć. Powstały teksty: Tomasza Fudali, Agnieszki Szewczyk i Karoliny Puchały-Rojek. Teksty zostały poddane redakcji.

Kolejnym etapem była praca nad projektem i składem przez Fontarte wraz z redaktorkami książki. Premiera książki odbyła się na targach książki artystycznej w grudniu 2018 roku. W ramach targów odbyło się spotkanie promocyjne z udziałem autorów tekstów i projektantów.

6. Spotkania, wydarzenia, warsztaty

a) Spotkania z serii „Odkurzamy domowe archiwa”. W każdą ostatnią środę miesiąca, specjalista z fundacji Jan Anderman, udzielał porad z zakresu konserwacji prewencyjnej. W 2018 roku odbyło się 10 spotkań z tej serii w których uczestniczyło kilkadziesiąt osób.

b) spotkanie wokół książki Widzi-mi-się, w księgarni artystycznej Zachęty-Narodowej Galerii Sztuki. W spotkaniu wzięli udział autorzy: Rafał Milach i Marta Szymańska, 3.04.2018

c) w ciągu roku odbyły się oprowadzania kuratorskie po wystawach Mniej więcej, Pole widzenia, Marian Musiał, Element Krajobrazu, Magda Franczak Kaduk / ŻIH

d) W fundacji odbyło się 10 spotkań dla studentów różnych uczelni i grup młodzieży licealnej.

7. Nagrody

a) III miejsce w kategorii publikacja fotograficzna portalu Fotopolis, dla książki Widzi-mi-się, Marty Szymańskiej i Rafała Milacha.

8. Inne

a) Pracownicy fundacji wzięli udział w szkoleniu z prowadzenia działań dla osób głuchych i niedosłyszących prowadzonych przez Paulinę Gul z Fundacji Kultura bez Barier.

b) W roku 2017 w fundacja współpracowała z 10 stażystami i wolontariuszami, którzy zajmowali się pracą w archiwum, przepakowywaniem materiałów i ich opisywaniem a także pracą przy wydarzeniach organizowanych w galerii.

**DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA DO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO FUNDACJI ARCHEOLOGIA FOTOGRAFII
KRS 0000309779, NIP 118-196-36-58, REGON 141511240.**

1. Dodatkowe informacje i objaśnienia do bilansu

1.1. Zmiany wartości środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zmiany umorzenia

Wartość brutto

L p	Określenie grupy składników majątku trwałego	Stan na 01.01.2018	Zwiększenia (zakup)	Zmniejszenia (sprzedaż lub likwidacja)	Stan na 31.12.2018
	2	3	4	5	6
1	Wartości niematerialne i prawne	0	0	0	0
2	Środki trwałe	47.858,75	0		47.858,75
	Razem	47.858,75	0	0	47.858,75

Umorzenia

Stan na pocz. roku obrot.	Amortyzacja za 2018 r.	Zwiększe- nia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2018	Stan na 01.01.2018 netto	Stan na 31.12.2018 netto
7	8	9	10	11	12	13
0	0	0	0	0	0	0
8.614,58	8.614,58	0	0	17229,16	39.244,17	30629,59
8.614,58	8.614,58	0	0	17229,16	39.244,17	30629,59

1.2. Wartość gruntów użytkowanych wieczystość

Fundacja nie posiada gruntów użytkowanych wieczystość.

1.3. Wartość nieamortyzowanych przez jednostkę środków trwałych, używanych na podstawie umów najmu, dzierżawy i innych umów, w tym z tytułu umów leasingu

Fundacja nie posiada takich środków trwałych.

1.4.. Zobowiązania wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zobowiązań z ww. tytułu.

1.5. Struktura własności funduszu własnego

Fundusz własny składa się z funduszu statutowego, który tworzony jest zgodnie z przepisami prawa oraz z wyniku finansowego

Rodzaj funduszu	Stan na 01.01.2018	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2018
1. Fundusz statutowy	4000,00	0	0	4.000,00
2. Zysk (strata) z lat ubiegłych	140.172,12		-140.172,12	0
3. Wynik finansowy netto	140.172,12		-56.185,47	83.986,65

1.6. Propozycje co do sposobu przeksięgowania straty za rok 2018:

Dodatni wynik finansowy z działalności statutowej za 2018 rok w wys. 83.986,65 zł. zostanie w następnym roku obrotowym zg. z art. 47 ust. 3a zaliczony do przychodów działalności statutowej.

1.7. Dane o stanie rezerw według celu i utworzenia na początek roku, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie końcowym.

W roku obrotowym nie utworzono rezerw.

1.8. Dane o odpisach aktualizujących wartość należności.

Fundacja nie tworzyła odpisów aktualizujących wartości należności.

1.9. Podział zobowiązań długoterminowych.

Zobowiązania długoterminowe nie występują.

1. 10. Wykaz istotnych pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych.

Nie dotyczy, brak takich pozycji.

1.11. Wykaz grup zobowiązań zabezpieczonych na majątku Fundacji.

Zobowiązania takie w okresie sprawozdawczym nie występowały.

1.12. Zobowiązania warunkowe.

Fundacja nie posiada zobowiązań warunkowych.

2. Dodatkowe informacje i objaśnienia do rachunku zysków i strat**2.1. Przychody Fundacji Archeologia Fotografii**

Na przychody statutowe Fundacji składają się: dotacje, darowizny oraz przychody z działalności statutowej w postaci prowadzenia warsztatów na zlecenie, sprzedaży książek, sprzedaży reprintów, digitalizacji na zlecenie od osób prywatnych bądź stowarzyszeń

Przychody ogółem wyniosły:

907.832,83zł.

w tym:

• Dotacje	637.465,00 zł
• Zwroty z niewykorzystanych dotacji	-6.154,37 zł.
• Darowizny	9.276,00 zł.
• Przychody działalności statutowej	127.074,08 zł.
• Przeksięgowanie zysku z lat ubiegłych	140.172,47 zł

Struktura przychodów z działalności statutowej

Wyszczególnienie	Źródło	Kwota w zł
Dotacje	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego - Um. Nr 10212/17/FPK/DMP	65.535,00
	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego - Um. Nr 10944/17/FPK/DMP	237.400,00
	Urząd m.st. Warszawy Um. Nr KU/362/17 MIA	120.000,00
	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego - Um. Nr 00136/18/FPK/DWZ	56.000,00
	Urząd m.st. Warszawy Um. Nr KU/362/18 – Wojciech Zamecznik	35.000,00
	Urząd m.st. Warszawy Um. Nr KU/203/18 – Żywe Archiwa	21.000,00
	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego - Um. Nr 04649/18/FPK/ZNGS	30.000,00
	Narodowy Instytut Dziedzictwa Wniosek 25/2018	29.430,00
	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego - Um. Nr 03153/17/FPK/ZNGS	43.100,00
Zwroty niewykorzystane		-6.154,37
Sponsorzy	Darowizny na cele statutowe od osób fizycznych	9.276,00
Działalność statutowa	Prowadzenie warsztatów na zlecenie, sprzedaż książek, sprzedaż reprintów, digitalizacja na zlecenie osób prywatnych i stowarzyszeń	127.074,08
Razem		767.659,71

2.2. Koszty Fundacji Archeologia Fotografii

W roku 2018 Fundacja poniosła koszty związane z realizacją celów statutowych.

Koszty ogółem wyniosły:

823.846,18

W tym koszty realizacji projektów

820.706,32

- Archeologia Fotografii – prowadzenie i rozwój miejsca dedykowanego fotografii	175.774,29
- Wirtualne muzeum fotografii – digitalizacja i udostępnianie zbiorów polskich twórców fotografii,	237.090,17
- Wirtualne muzeum fotografii – udostępnianie archiwów Marka Piaseckiego i Andrzeja Georgiewa -	65.535,00
- Żywe archiwa: Hueckel / Zdebiak - wystawa podczas Triennale Fotografii w Hamburgu	29.000,00
- Archiwum fotograficzne jako dziedzictwo kulturowe	36.810,00
- Żywe archiwa – wystawy i książka artystyczna,	48.812,01
- Wojciech Zamecznik - projektowanie totalne,	128.584,85
- Wojciech Zamecznik – projektant totalny	43.100,00
- Wystawa monograficzna Mariusza Hermanowicza w galerii Stowarzyszenia Litewskich Fotografów w Wilnie	56.000,00

2.2. Informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych oraz podatek dochodowy od wyniku na operacjach nadzwyczajnych

Zjawisko zysków i strat nadzwyczajnych nie wystąpiło.

2.3. Podatek dochodowy

Fundacja realizuje wyłącznie działania statutowe, które przedmiotowo podlegają zwolnieniu od podatku dochodowego od osób prawnych.

2.4. Przeciętne zatrudnienie w jednostce

Fundacja zatrudniała 2 pracowników na pełnym etacie do marca 2018r. i 1 pracownika do końca roku.

2.5. Wynagrodzenie (łącznie z wynagrodzeniem z zysku) członków zarządu i rady nadzorczej

Członkowie Zarządu nie pobierali wynagrodzenia.

2.6. Pożyczki i świadczenia o podobnym charakterze udzielone osobom wchodzącym w skład zarządu i rady nadzorczej

Fundacja nie udzieliła pożyczek ani świadczeń w/w osobom.

2.7. Informacja o znaczących zdarzeniach z lat ubiegłych ujętych w sprawozdaniu finansowym za 2018 rok.

Nie wystąpiły.

2.8. Zdarzenia po dniu bilansowym nieuwzględnione w sprawozdaniu finansowym

Nie wystąpiły.

2.9. Zmiany zasad rachunkowości – metod wyceny i zasad sporządzania sprawozdania finansowego wywierające istotny wpływ na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy

Nie wystąpiły.

Sporządzono: dn. 29.03.2019 r.

BIURO PODATKOWO-RACHUNKOWE

"eLJet" Sp. z o.o.

Liliana Nitka
mgr Liliana Nitka

Marta Szymańska

V-ce PREZESKA

Karolina Duchajna-Rojak

PREZESKA

Marta Przybyto-Ibadullajev

V-ce PREZESKA

FUNDACJA

ARCHEOLOGIA FOTOGRAFII

Filtrowa 77 / 82, 02-032 Warszawa

NIP: 118-196-36-58, KRS: 0000309776